

УДК 811.111'367.625'04-112'373.611'373.45=13

**РЕКОНСТРУКЦІЯ ЗМИЧОК МІЖМОВНОГО КОНТАКТУВАННЯ
У СЛОВОТВІРНИХ ГНІЗДАХ СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКОГО ДІЄСЛОВА**

Ольга Білинська

*Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Університетська 1, Львів 79000, Україна
obilynska22@gmail.com*

На підставі опрацювання історичних текстових прототипів дієслів та спільнокореневих з ними дериватів, а також похідних лексем, дієслова від яких зафіксовано лише після середньоанглійського періоду, виділено типи контактної взаємодії дериватарію середньоанглійської мови з відповідними французькими та латинськими лексичними та деривативними копіями. Встановлено контактний статус віддієслівних словотвірних суфіксів через співвідношення їхнього побутування в етимонах та дериватах, утворених внаслідок словотвірної активності дієслів, на підставі відповідної вікової різниці текстових прототипів. Електронне моделювання історичних словотвірних слотів дозволяє об'єктивізувати конфігурації віддієслівної похідності, які враховують переплетення чинників міжмовного контактування та дериваційної активності, а також обставин проникнення дієслівних запозичень до середньоанглійської мови. Виявлено поширеність кожного підтипу контактної взаємодії у періодному дериватарії з врахуванням його прагмакогнітивного побутування в історії лексики.

Ключові слова: міжмовне контактування, дієслово, віддієслівні суфікси, віддієслівні деривати, повнота реконструкції.

Появу в писемних пам'ятках англійською мовою дієслів чи спільнокореневих із ними похідних лексем можна сприймати як *лексичні запозичення*. Хоча цей термін належить чи не до аксіом та найосновніших понять історичної лексикології та теорії мовних контактів, висловлювалися думки про суперечливість або й спірність його буквального змісту. Адже у процесі запозичення не відбувається повернення запозиченого слова мові-джерелу (Haspelmath, 2009, р. 37), а тому замість запозичень дослідники пропонували вживати терміни проникнення (infiltration), а дещо пізніше – імпозиція (imposition) (van Coetsem, 1988; Vennemann (2011); Winford (2005, р. 376) чи навіть копіювання (copying) (Grant, 2012, pp. 99–100, 119). Значно раніше подібне розмежування знаходимо у Ю. Жлуктенка (Zhluktenko, 1966). Вже у сучасний час внесок теорії контактування до вивчення лексичних запозичень помітний у їх протиставленні до етимонів (дихотомія копій та етимонів) (Johanson, 2012). Стратиграфічні пласти етимонів отримують додаткове висвітлення інформацією про їхній статус як контактом з досягненням ефекту сигніфікативного розширення чи релексифікації мови-реципієнта.

Запозичені ознакові лексеми (чи предикатні знаки) – такі як дієслова або прикметники – не вважають настільки прагматично мотивованими як запозичення певних матеріальних

чи культурних реалій, позначених іменниками. Вивчення проблематики запозичень дієслова типологічному аспекті започаткувала піонерська праця Е. Моравчик (Moravcsik, 1975); див. також (Moravcsik, 1978). Типологічне мовознавство стверджує, що потрібні детальніші глибинні дослідження про те “...як окремі мови запозичували дієслова впродовж своєї історії”, причому “...варто розглядати випадки, де мова виявляла більше, ніж одну стратегію такого запозичення, і теж вкрай важливо, щоб такі дослідження були спрямовані на діахронію та питання соціо-лінгвістики. Нам потрібно знати, коли відбулося певне запозичення і при яких соціальних обставинах воно відбувалося” (Wichman & Wohlgemuth, 2008) [Переклад наш – О. Б.]. У межах типологічного вивчення запозичень (The Loanword Typology Project) для кожного запозичення важливо зафіксувати приблизний час, у який це слово увійшло до сприймаючої його мови (Haspelmath, 2009). У контексті Джакартсько-Лейпцизького списку запозичень та великого керованого Інститутом Макса Планка проекту типології запозичень дослідники їхнього вивчення наголошують на тому, що ієрархія встановлених шляхів **прямого** чи **непрямого** входження лексеми та **входження парадигми** (direct, indirect and paradigm insertion) (Wohlgemuth, 2009) є гіпотезою, яка потребує верифікації на матеріалі конкретних мов (Wichman & Wohlgemuth, 2008, p. 113). Так звані підходи вклинення під час вивчення результатів контактування беруть свій початок з соціолінгвістичних поглядів К. Майєрс-Скоттон (Myers-Scotton, 1993). Водночас відоме розрізнення за типами під час змішування кодів в актуальному білінгвізмі П. Муйскена (Muysken, 2000). Засади контактування лексиконів з погляду агентивного переплетення чинників у парі взаємодіючих мов (SL/RL agentivity) запровадив Ф. ван Коетсем (van Coetsem, 1988, p. 131–132; van Coetsem, 2000). Також готову чи сформовану дериваційність значної кількості цілих лексичних запозичень визнають умовою запуску процесів інтерференційного чи структурного запозичення (Thomason & Kaufman, 1988, pp. 20–21).

Раніше (Bilyn'ska, 1993) ми вже пропонували розмежовувати обставини входження лексичної копії (на письмі не виключена її повна натуралізація) через розділення варіантів у трьох стратегіях контактування та відповідну варіантність відтворену історичними текстовими прототипами (найперше за *OED*, а тепер також за суміжними (у випадку з *MED* – зіставним щодо документованості текстовими ресурсами) трьома **контактними ланками**, інакше – змичками, такої міжмовної взаємодії.

Часткове зникнення давньоанглійських словотвірних суфіксів не могло не спричинитися до того, що прагмасемантичні чинники романського контактування виявлялися не лише в одиницях лексикону, але й в їхніх мотиваційних відношеннях. Тому копіювання елементів з мов-донорів у певному сенсі сфокусувалося на копіюванні словотвірної пари чи одного з її фрагментів. Ця обставина виправдовує відмінну від наведеної типологами природну послідовність змичок міжмовної взаємодії у загальному контексті контактування віддієслівних деривативів англійської та донорних щодо неї мов.

Умовою включення до розгляду аналізованого матеріалу є співвіднесеність середньоанглійського дієслова чи лише відповідної мотиваційної основи із давньофранцузькими, англо-французькими, середньофранцузькими чи латинськими етимонами.

За верифікаційне середовище фіксації проникнення романського дієслова до лексикону англійської мови автономно чи у поєднанні зі спільнокореневим дериватом виправдано прийняти відповідні текстові прототипи дієслова та похідного у визначеному їхнім датуванням віковому диференціалі.

За віковий диференціал одночасовості приймемо часовий простір рівний 30 рокам. Відповідно, контактна ланка у вигляді входження похідної лексеми без мотивуючої її словотвірної основи припадатиме на час негативного природного диференціала текстових про-

тотипів, що дорівнює чи перевищує 30 років. Загалом суттєвість результатів словотворення прийнято виділяти за часом формування покоління. Цей поріг є лише апроксимативною апробацією у запропонованій та реально працюючій електронній моделі історичної лексикографії англійської мови, його за певною логікою можна змінювати довільно, зважаючи на інвентарну, вікову, етимологічну чи дистрибутивну субстанцію матеріалу. Така варіативність аналізу може мати наслідком перерозподіл матеріалу за контактними ланками або ж при його описі під час доповнення вже після задокументованого контакту. За умовами моделювання у конфігураціях з трьох, а у подальший період і більше, членів прийняте максимальне значення порогу одночасовості текстових прототипів повторюється для суміжних категорій і тому хронологічні початок та кінець конфігурації в окремих випадках розширюватимуться. Постульоване одночасне входження дієслівно-деривативної пари передбачає певну пропорцію випадків взаємного випередження похідної лексеми дієсловом або ж дієслова похідною лексемою, отже допустима максимальна межа незбігу щодо сукупного середнього значення двох частин вибірки “лінійно” видовжується.

Перша контактна ланка романо-англійської міжмовної взаємодії у сфері віддієслівного словотворення задокументована випадками проникнення до лексифікованого середовища мотивованих імпліцитною дієслівною основою похідних. У цій статті обмежимося розглядом первинних імпліцитних девербативів. Відповідна дієслівна лексема отримує писемну засвідченість у текстовому прототипі лише після середньоанглійського періоду.

Такі безвершинні віддієслівні деривати виглядають прямими проникненнями із відповідної мови-джерела. Їхні мотиваційні основи знайдуть своє відображення у дієсловах значно пізнішого часу. Можна з певною вірогідністю припустити, що з огляду на чужомовний на той час статус відповідних дериватів-запозичень їхні гіпотетичні (теж на той час) дієслова все ж були відсутніми і в усному узусі.

Найчисельнішою групою таких імпліцитних щодо спільнокореневого дієслова запозиць процесної мотивації є назви дії на – TION (разом 204 лексеми). При вивченні лексичних запозичень, очевидно, варто прийняти принцип повного списку результатів. Адже за багатства доказового ресурсу прецеденти запозичень легко доступні, а повне й вичерпне й задокументоване їхнє виявлення (повний список) у лексичній системі, і особливо у лексичній системі в історії мови, може бути непростим комплексним завданням, з однаковими вимогами надійності у всьому діапазоні його можливого заповнення. У таких завданнях висока аналогічна серійність може чергуватися з майже повною спорадичністю. Цікаво, що при загалом невеликій кількості дієслівних латинізмів у середньоанглійський період (405 засвідчених дієслів при 691 віддієслівних словотвірних (під)гніздах із (не)засвідченим дієсловом та 82 засвідченими разом із дієсловом середньоанглійськими назвами дії на – TION) порівняно з дієслівними запозиченнями з трьох пластів французького впливу (відповідно, разом 1837 засвідчених дієслів та 1898 (під)гнізд при 103 спільнокореневих дієсловах та іменниках) імпліцитні щодо спільнокореневого дієслова назви дії на – TION під час періоду становлять аж 187 іменників. Подаватимемо результати запитів у пропорційно скороченому списку, якщо одному чи обом з таких результатів не буде притаманною спорадичність вияву, у конфігурації частково алфавітного представлення. Прочерк перед іменником позначає лакуну дієслова у середньоанглійському періоді, зірочка ж після лексеми – її сучасну архаїчність. Класи похідності мають внутрішньосистемну нумерацію за природною морфологією. Лексеми наведено у сучасній орфографії, дати вказують на відповідний текстовий прототип в *OED*, який доступний у розширенні. Припустимі *латинізми*, виділені

за розмежованими змішаними критеріями Ф. Деркіна (Durkin, 2014, р. 144); порівн, також, (Görlach, 2007, р. 726) тут і далі *підкреслено*: - , abomination 1395(1); - , action 1393(1); - , adulation 1380(1); - , aggravation 1481(1); - , annotation 1460(1); - , appreciation 1400(1); - , appropriation 1393(1); - , arbitration 1386(1); - , argumentation 1485(1); - , assertion 1449(1); - , attribution 1467(1); - , calculation 1393(1); - , castration 1420(1); - , circumvolution 1447(1); - , citation 1297(1); - , coagulation 1477(1); - , cogitation 1225(1); - , collation 1374(1); - , collision 1432(1); - , commination 1460(1); - , communication 1382(1); - , compaction 1398(1); - , compensation 1387(1); - , confabulation 1450(1); - , confection 1477(1); - , confederation 1425(1); - , constriction 1400(1); - , construction 1432(1); - , consummation 1398(1); - , contemplation 1225(1); - , contradiction 1382(1)...

Отримані тут, а також далі списки запозичень верифіковані текстовими прототипами з *OED* через спеціально опрацьовані у запропонованій нами системі запити. Їхні можливості відмінні від тих, що закладені в електронній частині самого *OED*.

Імпліцитні щодо спільнокореневого дієслова французького походження іменники на – ПІОН налічують лише 9 лексем з етимологічною деривацією до другого контактного пласта французьких запозичень (етимони у континентальних давньофранцузьких текстах):

- , cavillation 1340(1); - , collection 1387(1); - , deploration 1485(1); - , detestation 1432(1); - , explanation 1382(1); - , lamentation 1375(1); - , deceperation* 1450(1); - , prestation 1473(1); - , exorcization 1375(1). Також готову чи сформовану дериваційність значної кількості цілих лексичних запозичень визнають умовою запуску процесів інтерференційного чи структурного запозичення (Thomason, 1980, pp. 20–21).

Ця, здавалося б, така очевидна для історії англійської мови властивість суфікса виступати у готових запозичених дериватах від французьких основ зовсім не властива суфіксу –TURE та, як не дивно, – ANCE і лише цілком спорадично підтверджена для суфіксів –AGE та –MENT:

- , abatment 1330(1); - , agistment 1304(1), - , delayment* 1393(1); - , improvement 1453(1); - , pairment* 1330(1); - , repayment 1467(1); - , excommengement* 1495(1), - , portage 1400(1). Від латинських основ рекурентність суфіксів у дериватах ще нижча: - , impediment 1398(1) (при impede 1605), - , lapidement* 1483(1), demonstrance 1430(1) (при ранішому demonstrate 1552), - , discrepance 1425(1). Бездієслівних утворів на –AGE та –TURE не було виявлено.

Суфіксальні агентиви із відсутнім дієсловом латинського походження (30 проникнень) - , actor 1382(3); - , applicant 1485(3); - , auditor 1377(3); - , calculator 1380(3); - , collator 1430(3); - , contemplative 1340(3); - , defective 1497(3); - , denunciator 1474(3); - , depopulator 1440(3); - , desiccative 1400(3); - , dictator 1387(3); - , dissimulator 1500(3); - , dominator 1450(3); - , donator 1449(3); - , fornicator 1377(3); - , inceptor 1479(3); - , interpretator 1432(3); - , intrusor* 1400(3); - , mediator 1300(3); - , modulator 1500(3); - , predicator 1483(3); - , protector 1375(3); - , recapitulator 1382(3); - , repercussive 1400(3); - , sibilator 1440(3); - , supervisor 1454(3); - , mendicant 1474(3); - , orator 1374(3); - , commentator 1432(3); - , resolutive 1400(3) суттєво перевершують одиничні французькі бездієслівні проникнення (- , advocator 1482(3); - , agistor 1483(3); - , collector 1380(3); - , combatant 1489(3); - , veyor* 1470(3); - , barrator 1427(3)).

Прикметникові адстратні проникнення без спільнокореневого дієслова у масиви французьких основ теж не надто чисельні: - , attemptive 1485(5); - , combatant 1500(5); - , congruent 1432(5); - , correspondent 1432(5); - , maturative 1400(5); - , atrayant* 1475(5); - , detestable 1461(7); - , dissemblable* 1413(7); - , lamentable 1432(7); - , opinable 1456(7); - , pitiabile 1456(7); - , portable 1400(7); - , gaignable* 1480(7); - , heritable 1375(7). Обмеження спорадичністю поступово знімається у латинському адстраті; спершу у модальних при-

кметниках (-, abominable 1366(7); - , celebrable* 1374(7); - , communicable 1398(7); - , demonstrable 1400(7); - , desirable* 1340(7); - , estimable 1460(7); - , execrable 1382(7); - , flexible 1420(7); - , generable 1398(7); - , mutable 1374(7); - , participable 1450(7); - , penetrable 1412(7); - , perflable* 1420(7); - , permeable 1432(7); - , recuperable* 1499(7); - , talliable 1321(7); - , vituperable 1450(7); - , suadible* 1382(7); - , palpable 1384(7); - , onerable* 1432(7); - , premiable* 1450(7); - , monstrable* 1450(7).

Латинізми у прикметниковому творенні представлені головно суфіксом –IVE та зо-всім без суфікса –OUS :-, abstractive 1490(5); - , active 1340(5); - , cogitative 1490(5); - , communicative 1398(5); - , condolent 1460(5); - , consolidative 1400(5); - , contemplative 1340(5); - , copulative 1388(5); - , defective 1472(5); - , deliberative 1485(5); - , demonstrative 1485(5); - , deprecativ 1490(5); - , derogative 1477(5); - , destructive 1490(5); - , deviant 1400(5); - , estimative 1398(5); - , expectant 1393(5); - , generative 1413(5); - , gratulant 1471(5); - , incarnative 1400(5); - , inflative* 1485(5); - , interjective 1485(5); - , intermissive 1485(5); - , iterative 1490(5); - , negative 1400(5); - , nominative 1387(5); - , penetrative 1477(5); - , probative 1453(5); - , rampant 1382(5); - , regenerative 1400(5); - , repercussive 1400(5); - , restrictive 1400(5); - , sedative 1425(5); - , simulative 1490(5); - , speculative 1380(5); - , supervisory 1454(5); - , terminative 1432(5); - , ululative* 1490(5); - , urgent 1496(5); - , vegetative 1398(5); - , exsiccative 1400(5); - , obligatory 1456(5); - , pulsative 1398(5); - , seminative 1398(5); - , resolute 1400(5); - , lucrative 1412(5).

Категорійні типи вказаних імпліцитних щодо дієслова запозичень могли й конфігуруватися [порівн. (Jarceva, 1969, p. 55)], причому не тільки у двочленних, але й у тричленних (action 1393(1), actor 1382(3), active 1340(5); - , assistance 1398(1), assistant 1483(3), assistant 1400(5); - , contemplation 1225(1), contemplative 1340(3), contemplative 1340(5); - , communication 1382(1), communicative 1398(5), communicable 1398(7); - , demonstration 1393(1), demonstrative 1485(5), demonstrable 1400(7); - , estimation 1382(1), estimative 1398(5), estimable 1460(7); - , generation 1374(1), generative 1413(5), generable 1398(7)) групах.

Перша ланка контактної взаємодії припадала також на передуючі (понад 30 років) відміченим дієсловом спільнокореневі з ними деривати. Для усього романського впливу у сфері функційності суфікса –TION виявлено 51 словотвірну пару із некритичною, ледь більшою за половину, часткою латинізмів (а їх була переважна більшість за умови наявності деривата без дієслова): abuse 1413, abusion* 1374(1); administer 1374, administration 1315(1); circumcise 1250, circumcision 1175(1); cite 1483, citation 1297(1); compose 1475, composition 1386(1); diminue* 1382, diminution 1303(1); expose 1474, exposition 1340(1); fix 1489, fixation 1393(1); indign* 1490, indignation 1374(1); inspire 1340, inspiration 1303(1); perceiver* 1495, perceiveration* 1440(1); persecute 1477, persecution 1340(1); possess 1465, possession 1340(1); prepare 1466, preparation 1390(1); proceed 1382, procession 1103(1); prosper 1460, prosperation 1420(1); recompense 1422, recompensation 1374(1); relate 1490, relation 1390(1); restitue* 1377, restitution 1300(1); retard 1489, retardation 1426(1); succeed 1375, succession 1340(1); adject 1432, adjection 1374(1); afflict 1393, affliction 1303(1); approbate 1470, approbation 1393(1); commixt* 1481, commixtion 1387(1); constitute 1477, constitution 1393(1); corrept* 1449, correption 1380(1); deflorate 1470, defloration 1400(1); detract 1449, detraction 1340(1); digest 1450, digestion 1386(1); distribute 1460, distribution 1382(1); elect 1494, election 1270(1); exhibit 1490, exhibition 1432(1); expedite 1471, expedition 1430(1); inhibit 1460, inhibition 1375(1); invent 1475, invention 1350(1); mitigate 1432, mitigation 1362(1); omit 1432, omission 1380(1); permit 1489, permission 1432(1); pollute 1382, pollution 1340(1); predestinate 1450.

predestination 1340(1); prefigure 1450, prefiguration 1382(1); prepare* 1460, preparation 1390(1); prohibit 1432, prohibition 1387(1); proscribe 1432, proscription 1387(1); repulse 1489, repulsion 1412(1); restitute 1500, restitution 1300(1); subtiliate* 1499, subtiliation* 1398(1); transmigrate 1430, transmigration 1297(1); transmute 1494, transmutation 1380(1); unct* 1425, unction 1387(1).

Подібне нівелювання частки латинізмів (з лише окремими реальними прикладами латинського впливу помітне і для іменників назви дії на –MENT (інших суфіксів тут не виявлено) та агентивних іменників (припустимі латинізми підкреслено): 1) command 1300, commandment 1250(1); commence 1314, commencement 1250(1); conceal 1375, concealment 1330(1); enchant 1374, enchantment 1297(1); ensign 1474, ensignment 1398(1); impair 1374, impairment 1340(1); misgovern 1440, misgovernment 1384(1); allege 1340, allegiance 1297(1); despair 1340, desperance 1225(1); discontinue 1479, discontinuance 1398(1); displeas 1374, displeasance* 1340(1); perceiver* 1495, perceivance* 1440(1); persevere 1374, perseverance 1340(1); quit 1300, quittance 1225(1); moderate 1432, moderance 1481(1); quiet 1440, quietance 1451(1); 2) assess 1447, assessor 1380(3); confess 1340, confessor 1300(3); counsel 1290, counsellor 1225(3); invade 1491, invasor* 1443(3); possess 1465, possessor 1388(3); regrate 1467, regrator 1362(3); alterate* 1475, alterative 1398(3); create 1386, creator 1290(3); detract 1449, detractor 1382(3); digest 1450, digestive 1386(3); moderate 1432, moderator 1398(3).

У прикметника французького походження помітна диверсифікація суфіксів. Певні прикметники теж продуктивніші у французькому суперстраті:

1) afflue 1483, affluent 1432(5); amble 1386, amblant* 1300(5); effect 1494, effective 1398(5); excel 1430, excellent 1382(5); fix 1489, fixative 1434(5); possess 1465, possessory 1425(5); prepare 1466, preparatory 1413(5); reside 1456, resident 1382(5); superabound 1447, superabundant 1410(5); trench 1483, trenchant 1330(5); mitigate 1432, mitigative 1400(5); permit 1489, permissive 1420(5); remiss 1500, remissive 1432(5); resplend 1492, resplendent 1448(5); retract 1432, retractive 1400(5); sigillate 1471, sigillative* 1400(5); subtiliate* 1499, subtiliative* 1425(5); 2) chesoun* 1500, chesounable* 1340(7); custom* 1394, customizable 1303(7); determine 1374, determinable 1325(7); perdure 1450, perdurable 1250(7); prejudice 1472, prejudicial* 1429(7); prosper 1460, prosperable* 1422(7); reason 1399, reasonable 1300(7); digest 1450, digestible 1386(7); transmute 1494, transmutable 1430(7).

Впродовж **другої контактної ланки** дієслово та дериват виникали в середньоанглійському дериватарії у рамках погодженої хронологічної одночасності текстових прототипів. Реконструкція наповненості відповідних пар слотів спільнокореневими дериватами при збіжності загальної методики із попереднім розподілом у межах випереджуючого основу деривата не виключає незбігів у характеристиках представленості французького та латинського етимолого-контактних пластів.

Під час **третьої контактної ланки** чинником проникнення запозиченого дієслова до лексики сприймаючої мови є саме дієслово. Як і у випадку першої контактної ланки можливі два варіанти проникнення, проте у зворотній щодо природності послідовності. Дієслово проникало до сприймаючого лексики під час середньоанглійського періоду та слугувало базою творення хоча б одного деривата [порівн. (Durkin, 2014, p. 359)] до кінця цього періоду, але не раніше ніж після встановленого порогу спільночасовості.

Проте значна частина дієслівних запозичень середньоанглійської доби (понад 500 дієслів французького походження та 204 дієслівних латинізмів) не виявляли дериваційної

активності принаймні до початку раннього новоанглійського періоду.

Запропонована методика здатна виявити вичерпні списки дієслів та дериватів чи окремо лише дієслів та лише дериватів середньоанглійського періоду, які потрапили до мови джерела під час обставин контактування. З певною увагою до нових змінних соціолінгвальних об'єктів з перетину граматики та лексики виявлені контактні ланки можуть отримати (не) модифіковану експлікацію для вивчення міжмовного змішування пізнішого часу.

References

- Bilys'ka, O. O. (1993). Leksychni mikroparadyhmy yak kontaktna lanka anhlo-francuz'koyi vzayemodiyi (Lexical microparadigms as a linking part of English-Ukrainian interaction). *Semantyka Movy i Tekstu. Materialy mizhnarodnoyi naukovoï konferencyi. Chastyna II*, (p. 19). Ivano-Frankiv'sk.
- Durkin, P. (2014). *Borrowed Words. A History of Loanwords in English*. Oxford: Oxford University Press.
- Görlach, M. (2007). Borrowing as language conflict. In H. Pauwels (Ed.), *Handbook of Language and Communication: Diversity and Change* (pp. 715–749). Berlin, New York: Mouton de Gruyter.
- Grant, A. (2012.). Bound morphology in English (and beyond): copy or cognate? In L. Johanson & M. Robbeets (Ed.), *Copies versus Cognates in Bound Morphology*. (pp. 99–122). Leiden: Brill.
- Haspelmath, M. (2009). Lexical borrowing: concepts and issues. In U. T. M. Haspelmath & U. Tadmor (Ed.), *Loanwords in the World's Languages: A Comparative Handbook* (pp. 34–54).
- Haspelmath, M. (43–62). Loanword typology: steps toward a systematic cross-linguistic study of lexical borrowability. In D. B. Th. Stoltz (Ed.), *Aspects of Language Contact. New theoretical, methodological and empirical findings with special focus on Romancisation process* (p. 2008). Berlin, New York: Mouton de Gruyter.
- Jarceva, V. N. (1969). *Razvitie Nacional'nogo Literaturnogo Anglijskogo Jazyka (Development of National Standard English)*. Moscow: Nauka.
- Johanson, L. (2012). Bound morphology in common: copy or cognate? In L. Johanson & M. Robbeets (Ed.), *Copies versus Cognates in Bound Morphology* (pp. 3–22). Leiden: Brill.
- Moravcsik, E. A. (1975). Verb borrowing. *Wiener Linguistische Gazette*(8), pp. 3–31.
- Moravcsik, E. A. (1978). Language contact. In J. H. Greenberg (Ed.), *Universals of Human Language* (pp. 93–122). Stanford, CA: Stanford University Press.
- Muysken, P. (2000). *Bilingual Speech. A Typology of Code-Mixing*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Myers-Scotton, C. (1993). *Duelling Languages. Grammatical Structure in Codeswitching*. Oxford: Clarendon Press.
- Simpson, J. A. (Ed.). (2002). OED = Oxford English Dictionary on CD-ROM. Version 3.0. (2). Oxford: Oxford University Press.
- Thomason, S. G. & T. Kaufman. (1988). *Language Contact, Creolization, and Genetic Linguistics*. Berkeley & Los Angeles: Univ. of California Press.
- Thomason, S. G. (1980). Morphological instability, with and without language contact. In J. Fisiak (Ed.), *Historical Morphology*. The Hague: Mouton.
- van Coetsem, F. (1988). *Loan Phonology and the Two Transfer Types in Language Contact*. Dordrecht: Foris.

- van Coetsem, F. (2000). *A General and Unified Theory of the Transmission Process in Language Contact*. Heidelberg: Winter.
- Vennemann, T. (2011). English as a contact language: typology and comparison. *Anglia – Zeitschrift für englische Philologie*, 129(3-4), pp. 217–257.
- Wichman, S. & J. Wohlgemuth. (2008). Loan verbs in a typological perspective. In Th. Stoltz et al. (Ed.), *Aspects of Language Contact. New Theoretical, Methodological and Empirical Findings with Special Focus on Romancisation Processes* (pp. 89–121). Berlin; New York: Mouton de Gruyter.
- Winford, D. (2005). Contact-induced changes. Classification and processes. *Diachronica*, 22(2), pp. 373–427.
- Wohlgemuth, J. (2009). *A Typology of Verbal Borrowings*. Berlin, New York: Mouton de Gruyter.
- Zhluktenko, Y. O. (1966). *Movni Kontakty. Problemy Interlinhivistyky (Language Contacts. Problems of Interlinguistics)*. Kyiv: Vyd-vo Kyiv. un-tu.

RECONSTRUCTING CONTACT LINKAGE IN THE DEVERBAL FAMILIES OF MIDDLE ENGLISH

Olha Bilynska

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska St., Lviv, 79000, Ukraine
obilynska22@gmail.com*

Falling back on the age differentials of the diachronic textual prototypes of verbs and their shared-root derivatives as well as on the prototypes of coinages that were lacking their parent verb, the latter would be attested only after the Middle English period, the types and subtypes of the contact links of the interaction of Middle English word formation with the respective French or Latinate lexical or derivational copies were established. Three situations of contact linkage have been recovered to reveal the involvement of just implicitly motivated deverbal coinages entering Middle English, the cases of back derived coinage-verb pairs in Middle English, instances of the simultaneous entry of shared-root verbs and derivatives within the agreed minimal prototypes age differential and the borrowing of verbs to be supplemented by substantially later ME or/and post-ME-shared-root coinages. The contributions of the Latinate and French layers to ME derivation are recoverable from the framework as well as some peculiarities of the formants involvement in the copying process leading to the ultimate insertion of the verb. The contact status of a suffix is believed to be determinable on the basis of its ratio between the replicated copies and active derivatives. Suggested within the developed framework is a mechanism for the modelling of the corresponding contact configurations in shared-root deverbal derivability. The spread of each subtype of contact interaction has been ascertained with due account of the factors of its cogni-tive and pragmatic make-up in the history of English lexicon.

Keywords: reconstruction, deverbal word formation, language contacts, clamps, contact links, contact status of the suffix.